

Kristinestads kyrkliga samfällighet
Gemensamma kyrkorådet
Rådhusgatan 1
64100 Kristinestad

Ärende: Pris på gravrätter

Bästa Gemensamma kyrkoråd

Jag har som enda barnbarn i Finland till min farmor och farfar och deras ogifta son kommit att bli gravrättsinnehavare till deras grav vid Lappfjärds kyrka. När min pappa, som var veteran, dog beslöt vi då att använda den grav som fanns och inte köpa en ny inne i Kristinestad. Detta för att jag som kyrkoherde själv vet att upprätthållandet av gravgårdarna är mycket kostsamt för församlingarna och för att vi därför tyckte det var onödigt att skaffa en ny grav.

När gravrätten nu bara några år efter hans död, behövde förnyas fick jag en faktura där avgiften beräknades för en person som inte är skriven i kommunen, eftersom jag som gravrättsinnehavare inte bor i Kristinestad. Vid kontakter med samfällighetens ledande tjänsteman har det hänvisats till att det här är beslutet som fattats i Kristinestad. Det här beslutet anser jag är felaktigt och inte är i enlighet med gällande lagstiftning.

Motiveringar

Enligt Begravningslagen 2kap 6§ 2 mom. skall avgiften för dem som samfälligheten är skyldig att anvisa gravplatser vara samma för alla.

Grunderna för de avgifter som avses i denna paragraf skall vara desamma för alla dem som har rätt att bli gravsatta på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens begravningsplats.

De som har rätt till gravplats på församlingens område är enligt samma lag 2 kap 4§:

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan är skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats för en avlidne som vid tidpunkten för dödsfallet hade sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedda hemkommun inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

Om den avlidne inte vid sin död hade någon i lagen om hemkommun avsedd hemkommun åvilar den skyldighet som nämns i 1 mom. den församling eller kyrkliga samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan inom vars område den avlidne var bosatt vid sin död.

En församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan är dessutom skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats även för en sådan finsk medborgare som vid sin död var bosatt utomlands och vars sista i lagen om hemkommun avsedda hemkommun före flyttningen utomlands låg inom församlingens eller den kyrkliga samfällighetens område.

Av det här framgår klart att avgiften för graven inte får variera för dem som enligt lagen har rätt att bli begravda på orten, låt oss kalla dem ortsbör. Här finns ingen koppling till gravrättsinnehavaren.

Enligt Kyrkolagen 17 kap 3§ företräder den som har gravrätten dem som får begravas där. Men detta betyder inte att gravrättsinnehavaren automatiskt själv kan begravas där till samma pris. Skrivningen i 2 mom. "... och vem som får gravsättas där..." ger samfälligheten rätt och möjlighet att bestämma att om en icke ortsbo (också en gravrättsinnehavare) få gravsättas i en befintlig grav, så har samfälligheten rätt att för den personen ta ut "mellanskillnaden" för vad en gravrätt kostar för en ortsbo och för en utomstående. Man kan inte ta ut en högre avgift "på förhand" för vad som eventuellt sker eller vid förnyande av redan befintliga gravar ta ut avgift var den efterlevande gravrättsinnehavaren bor.

Den som innehar en gravrätt företräder dem som får gravsättas i graven samt för talan i frågor som gäller graven så som föreskrivs i begravningslagen samt i denna lag och med stöd av den.

När graven överläts avtalas om vem som innehar gravrätten och vem som får gravsättas i graven

Samfälligheten har ansett att om en icke kommuninvånare är gravrättsinnehavare skall avgiften vara högre. I vårt fall, och säkert många andras fall, kommer detta att leda till att priset för gravplatsen för min far de facto nu blir högre än för en annan Kristinestadsbo, eftersom jag är den enda naturliga innehavaren av gravrätten i dagens läge. Det är märkligt också med tanke på att pappa var veteran och många församlingar ger gratis gravplats åt veteranerna och för att nu kommer hans och mina förfäders gravplats på deras hemort att kosta mera beroende på att jag inte längre bor på orten, fast de själva är från Kristinestad.

Det innebär också att den dag min mor, som är Kristinestadsbo, skall få en gravplats så kommer också hennes gravplats att ligga i en högre priskategori än andra kristinestadsbors gravplatser.

Det här anser jag att strider mot begravningslagens bestämmelser om samma prisnivå för dem som bor på orten.

Motiveringen till den högre avgiften lär också vara att jag som gravrättsinnehavare kan bli begravd där.

För det första gäller begravningslagen också mig och det innebär att det är på min egen hemort som jag i första hand har rätt till gravplats, för det andra är det helt i enlighet med nuvarande lagstiftning att samfälligheten tar upp en högre avgift för dem som kommer från annan ort. Och om jag mot förmodan skulle bli gravsatt i Lappfjärd så anser jag det självklart att det är då samfälligheten skall ta in tilläggsavgiften, inte som ett spekulativt förskott. Gravavgiften skall ju enligt begravningslagen baseras på dem som är gravsatta i graven och inte på vem som eventuellt kan tänkas gravsättas där. Därför kan man ha en engångsavgift för en gravrättsinnehavare som kommer utifrån men blir begravd på orten.

Men förnyelsen av gravrätten skall inte heller ha olika prisnivåer beroende på vem som är gravrättsinnehavare utan förnyelsen skall kosta samma för alla. Har samfälligheten godkänt att en icke-ortsbo gravsätts så har man därmed också godkänt att i fortsättningen sker kostnaderna på enahanda grunder för dem som är gravsatta där. Inte tar man heller högre avgifter för blommorna om de gravsatta är från annan ort.

När jag kontaktade samfälligheten fick jag rådet att byta gravrättsinnehavare till någon som bor på orten och få en lägre avgift. Det här kan inte vara en vettig lösning. Av erfarenhet vet jag att det skapar mycket extra arbete för församlingarna när det är oklart vem som är gravrättsinnehavare eller när det är en person som

inte längre har krafter eller hälsa att sköta eller förstå de rent juridiska kring en grav. Men däremot nog kan sköta själva graven. En gravrättsinnehavare är den som juridiskt är företrädare för dem som är gravsatta/får gravsättas där. Då är det för samfälligheten bättre att man har en ändamålsenlig uppgift om innehavaren och det betyder ibland att personen inte bor på orten. Detta helt enkelt eftersom det inte längre bor någon av familjens yngre generationer där. Det är i de flesta fall bättre för samfälligheten att man har en yngre gravrättsinnehavare som bor på annan ort än att man har en ålderstigen person som bor på orten men inte längre orkar sätta sig in i vad det är fråga om. Det är ju inte heller vettigt att gravrättsinnehavarna skulle komma allt för långt bort ur släkten, vilket kan skapa stora problem på annat sätt. Det måste ligga i samfällighetens intresse att ha uppdaterade uppgifter om gravrättsinnehavarna och att gravrättsinnehavarna är de som naturligt företräder de anhöriga. Men med nuvarande prissättning motverkar samfälligheten en smidig och vettig hantering av gravfrågorna. Med tanke på den stora emigrationen från Kristinestad kommer samfälligheten nu att skapa många "konstlade" gravrättsinnehavare som i framtiden skapar problem när man behöver kontakta någon. Men detta kommer man från om priset är bundet till de gravsatta inte till de efterlevande.

Jag har också stått i kontakt med Kyrkostyrelsens jurist. Han var mycket förvånad över att man i Kristinestad har bundit avgifterna till gravrättsinnehavaren och inte till de gravsatta och sade att det inte stämmer överens med lagstiftningen. Han bad mig be samfälligheten kontakta Kyrkostyrelsen, vilket jag också har meddelat till samfälligheten.

Vad jag kan se uppstår det här problemet då man kopplat ihop avgiften med gravrättsinnehavaren och inte med den/de gravsatta.

Via det nya fördelningssystemet i kyrkan erhåller Kristinestads kyrkliga samfällighet medel enligt antalet kommuninvånare för att upprätthålla begravningsplatserna, men samtidigt tar man ändå ut en högre avgift för en ortsbo som gravsätts om gravrättsinnehavaren inte bor i Kristinestad. Den generella rätten att ta ut högre avgifterna för en icke ortsbo är avsedda för att täcka de merkostnader som man inte fått ersättning för via tilldelningen. Men för en ortsbo har man redan fått ersättningen. När avgiften är bunden till gravrättsinnehavaren får samfälligheten dels in ersättning via fördelningen inom kyrkan men dels tar man mera för samma personer via högre avgifter.

Det här leder också till att en gravrättsinnehavare som bor i Kristinestad och har ansvar för t.ex. sina farföräldrars grav (båda från orten) kommer ha en lägre avgift för sin grav än en gravrättsinnehavare som bor på annan ort och har ansvar för t.ex. sina farföräldrars grav (båda från orten). Enligt lagstiftningen kan man inte behandla de avlidna olika på detta sätt. Samfälligheten fakturerar med andra ord en gravrättsinnehavare som inte bor i Kristinestad högre än en som bor i Kristinestad trots att de avlidna i båda fallen var kristinestadsbor.

För övrigt skulle det naturligtvis ha varit bättre för oss att man från gravkontoret påpekat att gravrätten går ut så snabbt efter pappas död och att den borde förlängas. Då hade vi kunnat betala förlängningen i förskott vid hans död och beakta detta i bouppteckningen. Frågan är då vad vi fått betala. En avgift som motsvarar att pappa var skriven i Kristinestad eller en högre avgift för att jag inte bor på orten. Om det hade varit den lägre avgiften då men den högre bara några år efteråt så kunde man nästan anse att samfälligheten undanhållit information för att senare kunna få in mera betalt. Eller om det varit den högre avgiften också då – hur hade den motiverats mot bakgrund av bestämmelserna i begravningslagen. I mitt tycke blir konsekvenserna av den nuvarande tillämpningen galna hur man än gör.

Vad jag kan se skulle det juridiskt hållbara och korrekta vara att priset inte kopplas till gravrättsinnehavaren:

- När ortsbor gravsätts är det samma pris för gravrätten

- Priset för icke- ortsbor är högre
- Kommer en gravrättsinnehavare (annan motsvarande) från annan ort och gravsätts tar men en engångsavgift som beräknas via skillnaden mellan enpersonsgravplats för ortsbo och icke-ortsbo. Därför att det kan ju sedan hända att följande som gravsätts är en ortsbo.
- Vid förnyelsen av gravrätt följer man samma prissättning för alla eftersom det i samma grav kan finnas både ortsbor och icke ortsbor. Vid en förnyelse går det inte längre skilja på de gravsatta. Församlingen har redan upplåtit en gravplats till icke-ortsbor och därmed beslutit att i fortsättningen behandla dem på samma grunder som ortsborna och har redan tagit ut en tilläggsavgift.

Jag vill ännu framhålla att jag är mycket medveten om att församlingarna behöver få in medel för att klara av de dyra begravningsplatserna. Församlingarna måste se över avgifter så att de verkligen motsvarar kostnaderna och återanvända gamla gravar mycket mera. Det är inte försvarbart att församlingens medlemmar via sin kyrkoskatt skall skjuta pengar till för att täcka kostnaderna för begravningsplatserna också för dem som inte längre hör till kyrkan. Begravningsväsendet måste bli självbärande. Det är därför inte prisnivån jag anser vara fel, det är inte heller rätten att ta ut ett högre pris för den som gravsätts från annan ort jag ifrågasätter utan det är den tolkning som gäller i Kristinestad att binda priserna till gravrättsinnehavarna och inte till de gravsatta.

Därför anhåller jag att Gemensamma kyrkorådet låter se över den nuvarande tolkningen av avgifterna så att den skulle överensstämma med den lagstiftning som styr begravningsväsendet och vid behov föra ärendet till Gemensamma kyrkofullmäktige. Församlingarna är enligt lag skyldiga att självmant rätta till fel som uppstått av felaktiga beslut eller fel lagtolkning, därför borde samfälligheten självmant också korrigera de redan uppburna avgifter som inte kan motiveras utgående från gällande lagstiftning.

Esse den 1 mars 2018

Kaj Granlund

Skolstigen 5

68820 Esse